

සුත්තන්තපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

1. ගහපති වග්ගො

නමො තස්ස හගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

2.1.3 සෙබ සුත්තං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා සක්කෙසු විහරති කපිලවත්ථස්මීං නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන කාපිලවත්ථානං සක්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අවිරකාරිතං හොති අනජ්ඣාචුත්ථං.¹ සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා කෙනවි වා මනුස්සහුතෙන. අථ ඛො කාපිලවත්ථා සක්‍යා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්භිසු. උපසඬකම්භිසු හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො කාපිලවත්ථා සක්‍යා හගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ හන්තෙ, කාපිලවත්ථානං සක්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අවිරකාරිතං² අනජ්ඣාචුත්ථං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා කෙනවි වා මනුස්සහුතෙන. තං හන්තෙ හගවා පයමං පරිභුඤ්ජතු. හගවතා පයමං පරිභුන්තං පච්ඡා කාපිලවත්ථා සක්‍යා පරිභුඤ්ජස්සන්ති. තදස්ස කාපිලවත්ථානං සක්‍යානං දීඝරත්තං භිත්තාය සුඛායා'ති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො කාපිලවත්ථා සක්‍යා හගවතො අධිවාසනං විදිත්වා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන සන්ථාගාරං තෙනුපසඬකම්භිසු. උපසඬකම්භිසු සබ්බසන්ථරිං සන්ථාගාරං සන්ථරිත්වා ආසනානි පඤ්ඤාපෙත්වා උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙත්වා³ තෙලප්පදීපං ආරොපෙත්වා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්භිසු. උපසඬකම්භිසු හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ධීතා ඛො කාපිලවත්ථා සක්‍යා හගවන්තං එතදවොචුං: සබ්බසන්ථරිං සන්ථං හන්තෙ සන්ථාගාරං, ආසනානි පඤ්ඤන්තානි, උදකමණිකො පතිට්ඨාපිතො,⁴ තෙලප්පදීපො ආරොපිතො. යස්සදානි හන්තෙ හගවා කාලං මඤ්ඤති'ති. අථ ඛො හගවා නිවාසෙත්වා පත්තචීරං ආදාය සද්ධිං භික්ඛුසඬසෙන යෙන සන්ථාගාරං⁵ තෙනුපසඬකම්භිසු. උපසඬකම්භිසු පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා මජ්ඣිමං ඵම්භං නිස්සාය පුරුක්ඛාභිමුඛො නිසීදි. භික්ඛුසඬසොපි ඛො පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා පච්ඡිමං භිත්තිං නිස්සාය පුරුක්ඛාභිමුඛො නිසීදි, හගවන්තං යෙව පුරුක්ඛත්වා. කාපිලවත්ථාපි ඛො සක්‍යා පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා පුරුක්ඛිමං භිත්තිං නිස්සාය පච්ඡාමුඛා⁶ නිසීදිංසු, හගවන්තං යෙව පුරුක්ඛත්වා. අථ ඛො හගවා කාපිලවත්ථෙව සක්‍යෙ බහුදෙවරත්තිං ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙජෙත්වා සම්පහංසෙත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: පටිභාතු තං ආනන්ද කාපිලවත්ථානං සක්‍යානං සෙබො පාටිපදො⁷ පිට්ඨිමිමෙ⁸ ආගිලායති. තමහං ආයමිස්සාමිති. එවං හන්තෙති ඛො ආයස්මා ආනන්දො හගවතො පච්චස්සොසී. අථ ඛො හගවා චතුග්ගුණං සඬ්ඝාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා දක්ඛිණෙන පස්සෙන සිහසෙය්‍යං කප්පෙසි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා.

[8.030] අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො මහානාමං සක්‍යං ආමන්තෙසි. ඉධ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති. ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති. භොජනෙ මත්තඤ්ඤා

¹ අනජ්ඣාචුට්ඨපුබ්බං - ස්‍යා. අනජ්ඣාචුට්ඨං - මජ්ඣං.

² අවිරකාරිතං හොති - ස්‍යා.

³ උපට්ඨාපෙත්වා - මජ්ඣං.

⁴ උපට්ඨාපිතො - මජ්ඣං.

⁵ නවං සන්ථාගාරං - මජ්ඣං.

⁶ පච්ඡාමුඛො - මජ්ඣං.

⁷ පටිපදො - ස්‍යා.

⁸ පිට්ඨිමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

හොනි. ජාගරියං අනුයුත්තො හොනි. සත්තනි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොනි. චතුත්තං ක්කානානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛචිහාරානං නිකාමලාභී හොනි අකච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොනි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො සීලවා හොනි. පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු චජ්ජෙසු භයදස්සාවි සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. එවං බො මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොනි.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොනි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොනි නානුබ්බසද්දන්තග්ගාහී. යතාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යං. තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා -පෙ- සායිඤ්ඤා -පෙ- ජීවිභාය රසං සායිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොනි නානුබ්බසද්දන්තග්ගාහී. යතාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යං. තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොනි.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොනි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො පටිසම්බ්බා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනාය, විභිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහම්බාමි. නචඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි. යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජනා ච එාසුචිහාරො වා ති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොනි.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුයුත්තො හොනි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො දිවසං වඩ්ඤ්ඤා නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති. රත්තියා පඨමං යාමං වඩ්ඤ්ඤා නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති. රත්තියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛිණෙන පස්සෙන සිහසෙය්‍යං කප්පෙති, පාදෙ පාදං අවිවාධාය, සතො සම්පජානො, උට්ඨානසඤ්ඤා මනසිකරිඤ්ඤා. රත්තියා පඨමං යාමං පච්චිට්ඨාය වඩ්ඤ්ඤා නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුයුත්තො හොනි.

[පි.032] කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො සත්තනි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොනි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො සද්ධො හොනි. සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං. “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”¹ ති. නිරිමා හොනි. නිරියති කායදුච්චරිතෙන චච්චිච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන. නිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. ඔත්තප්පි හොනි, ඔත්තප්පති¹ කායදුච්චරිතෙන චච්චිච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන. ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. බහුස්සුතො හොනි සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බාසද්දන්තා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධනා² වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා. ආරද්ධචරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමවා දළ්භපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. සතිමා හොනි පරමෙන සනිතෙපක්කෙන සමන්තාගතො. විරකතම්පි විරහාසිතම්පි සරිතා අනුස්සරිතා පඤ්ඤා හොනි උදයඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. එවං බො මහානාම අරියසාවකො සත්තනි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොනි.

¹ ඔත්තප්පති - සිමු, සායා.

² ධනා - මජ්ඣං.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ඤානානං ආභිවෙතසිකානං.¹
 දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉධ මහානාම අරියසාවකො
 විචිච්චෙව කාමෙහි විචිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පයංමං
 ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතක්කවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣාත්තං සම්පසාදනං වෙතසො
 එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ-
 චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ඤානානං
 ආභිවෙතසිකානං.² දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

යතො බො මහානාම අරියසාවකො එවං සීලසම්පන්නො හොති. එවං ඉන්ද්‍රියෙසු
 ගුත්තද්වාරො හොති. එවං හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති. එවං ජාගරියං අනුයුත්තො හොති. එවං
 සත්තහි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොති. එවං චතුත්තං ඤානානං ආභිවෙතසිකානං
 දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී, අකසිරලාභී. අයං චූච්චති මහානාම
 අරියසාවකො සෙබො පාටිපදො³ අපුච්චණ්ඩතාය සමාපන්නො භබ්බො අභිනිබ්භිදාය භබ්බො
 සම්බොධාය භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගක්ඛෙමස්ස අධිගමාය.

[පි.034] සෙයාථාපි මහානාම කුක්කුටියා අණ්ඩානි අට්ඨ වා දස වා ද්වාදස වා, තානාස්ස
 කුක්කුටියා සම්මා අධිසයිතානි සම්මා පරිසෙදිතානි සම්මා පරිභාවිතානි, කිඤ්චාපි තස්සා
 කුක්කුටියා න එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: අහො වනිමෙ කුක්කුටපොතකා පාදනබ්බිකාය වා
 මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදාලෙඤා සොඤ්ඤා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යා⁴ න්ති. අථ බො භබ්බාව
 තෙ කුක්කුටපොතකා පාදනබ්බිකාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදාලෙඤා සොඤ්ඤා
 අභිනිබ්භිජ්ජතුං. එවමෙව බො මහානාම යතො අරියසාවකො එවං සීලසම්පන්නො හොති, එවං
 ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති, එවං හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති, එවං ජාගරියං අනුයුත්තො
 හොති, එවං සත්තහි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොති, එවං චතුත්තං ඤානානං
 ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. අයං
 චූච්චති මහානාම අරියසාවකො සෙබො පාටිපදො අපුච්චණ්ඩතාය සමාපන්නො භබ්බො
 අභිනිබ්භිදාය භබ්බො සම්බොධාය භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගක්ඛෙමස්ස අධිගමාය.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම
 අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙයාථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති
 සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පයමා'හිනිබ්භිදා හොති
 කුක්කුටච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඩකොසම්භා.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම
 දිබ්බෙන වක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ
 හිනෙ පඤ්ඤෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති.
 අයමස්ස දුතියාහි'නිබ්භිදා හොති කුක්කුටච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඩකොසම්භා.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම
 ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
 සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමස්ස තතියා'හිනිබ්භිදා හොති කුක්කුටච්ඡාපකස්සෙව
 අණ්ඩකොසම්භා.

යම්පි බො⁴ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති, ඉදම්පිස්ස හොති වරණස්මිං.
 යම්පි මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති, ඉදම්පිස්ස හොති වරණස්මිං. යම්පි
 මහානාම අරියසාවකො හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති, ඉදම්පිස්ස හොති වරණස්මිං. යම්පි
 මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුයුත්තො හොති, ඉදම්පිස්ස හොති වරණස්මිං. යම්පි
 මහානාම අරියසාවකො සත්තහි සද්ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොති, ඉදම්පිස්ස හොති වරණස්මිං.

¹ අභිවෙතසිකානං - සිමු.

² අභිවෙතසිකානං - සිමු.

³ පටිපදො - සායා.

⁴ යම්පි - මජ්ඣං, සායා.

යම්පි මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ඤානානං ආභිවෙනසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉදම්පිස්ස හොති චරණස්මිං.

[පි.036] යම්පි ඛො මහානාම අරියසාවකො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙයාථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වේපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, ඉදම්පිස්ස හොති විජ්ජාය. යම්පි මහානාම අරියසාවකො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ, භීතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ - යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති, ඉදම්පිස්ස හොති විජ්ජාය. යම්පි මහානාම අරියසාවකො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදම්පිස්ස හොති විජ්ජාය. අයං වුවචති මහානාම අරියසාවකො විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණසම්පන්නො ඉතිපි. විජ්ජාචරණසම්පන්නො ඉතිපි. බ්‍රහ්මුනා ඛො පනෙසා¹ මහානාම සනඬිකුමාරෙන ගාථා භාසිතා.

බත්තියො සෙට්ඨො ජනෙනස්මිං යෙ ගොත්තපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙ'ති.

සා ඛො පනෙසා මහානාම බ්‍රහ්මුනා සනඬිකුමාරෙන ගාථා සුගීතා නො දුග්ගීතා, සුභාසිතා නො දුබ්භාසිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා, අනුමතා භගවතාති.

අථ ඛො භගවා උට්ඨංභිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: සාධු සාධු ආනන්ද, සාධු ඛො ත්වං ආනන්ද කාපිලවත්ථානං සක්කානං සෙබං පාටිපදං අභාසිති.

ඉදම්චොවායස්මා ආනන්දො. සම්මුඤ්ඤො සත්ථා අහොසි. අත්තමනා කාපිලවත්ථා සක්කා ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සෙබසුත්තං තතියං.

යන්තරාපිනො: ධම්මගිරි

සොධාපිනො: එච්. ඒ. අමරතුංග මහාසයෙන

¹ බ්‍රහ්මුනා පෙසා - මජ්ඣිම, සා. 10.